AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
http://ageconsearch.umn.edu
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

www.jard.edu.pl DOI: 10.17306/JARD.2015.25

Journal of Agribusiness and Rural Development

pISSN 1899-5241
eISSN 1899-5772

2(36) 2015, 237–244

OCENA DZIAŁALNOŚCI KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO W OPINII UBEZPIECZONYCH Z POWIATU PRZASNYSKIEGO

Roman Kisiel✉, Dorota Dołęgowska, Katarzyna Majewska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Abstrakt. Celem pracy jest ocena działalności Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) z perspektywy ubezpieczonych w niej rolników, zamieszkałych na terenie powiatu przasnyskiego. Posłużyły do tego dane zgromadzone przez Kasę oraz wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w 2013 r. wśród 82 rolników. Aż 53,7% respondentów wykazało niezadowolenie z obecnego systemu ubezpieczeń społecznych w rolnictwie. Nie jest to równoznaczne z chęcią likwidacji tej instytucji, wręcz przeciwnie – 73,2% badanych widzi potrzebę istnienia odrębnego sytemu ubezpieczeniowego, podkreślając tym samym konieczność jego usprawnienia (45,1%). Zmiany nie powinny dotyczyć ingerencji państwa w sprawy finansowe KRUS, lecz mechanizmu naliczania składki czy wcześniejszych emerytur rolniczych, gdyż respondenci wielokrotnie podkreślali nieadekwatność wysokości odprowadzanych składek do poziomu otrzymywanych świadczeń.

Słowa kluczowe: rolnictwo, ubezpieczenie, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, reformy

WPROWADZENIE

W dobie odczuwania skutków światowego kryzysu ekonomicznego, jak również starzenia się polskiego społeczeństwa oraz szukania różnych rozwiązań, które miałyby ratować budżet państwa, jednym ze sposobów może być gruntowna reforma rolniczego systemu finansowego. Propozycje reform dotyczą przede wszystkim zmian w funkcjonowaniu Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także wprowadzenia dodatkowo podatku dochodowego dla rolników. W związku z powyższym podaje się w wątpliwość zasadność istnienia tej instytucji. Najczęściej przytaczanym argumentem za likwidacją KRUS jest faworyzowanie rolnictwa w stosunku do innych gałęzi gospodarki krajowej (Duczkowska-Małysz i Duczkowska-Piasecka, 2008), co wzbudza kontrowersje zarówno wśród rolników, jak i pozostałej części społeczeństwa. Najbardziej wyrazistym przykładem wspierania Kasy są dotacje z budżetu państwa, które wynoszą ok. 15 mld zł rocznie, a także płacenie przez właścicieli dużych gospodarstw rolnych tylko podatku rolnego (Podstawka i Gołasa, 2011). W związku z powyższym celem artykułu jest przedstawienie podstawowych zadań KRUS i zakresu wsparcia oferowanego rolnikom, analiza instytucji pod względem konieczności reform, a także ocena funkcjonowania KRUS przez świadczeniobiorców.

Artykuł ma charakter poglądowy, w związku z tym w publikacji wykorzystano dane statystyczne i opisowe, jak również opracowania instytucji monitorujących i odpowiadających za wdrażanie systemu ubezpieczeń rolników oraz wyniki badań własnych przeprowadzonych w powiecie przasnyskim (woj. mazowieckie).

✉prof. dr hab. Roman Kisiel, Katedra Polityki Gospodarczej i Regionalnej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ul. Oczapowskiego 4, 10-719 Olsztyn, Poland, e-mail: kisiel@uwm.edu.pl

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

WSPIERANIE PRZEZ PAŃSTWO UBEZPIECZEŃ W ROLNICTWIE

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego została powołana na podstawie Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 r. Celem wydzielenia odrębnego podmiotu było dążenie do utworzenia w Polsce wyspecjalizowanej jednostki, która byłaby odpowiedzialna jedynie za ubezpieczenie społeczne rolników oraz zapewniałaby sprawną realizację i skupienie zadań w samej obsłudze ubezpieczeń w ww. zakresie. Zgodnie z zamierzeniem miałaby ona również podejmować zadania nierealizowane wcześniej w polskim systemie ubezpieczeniowym (Kasa Rolniczego…, 2009). Warto zaznaczyć, że polscy rolnicy są grupą społeczną, która w porównaniu z rolnikami z innych krajów europejskich najpóźniej nabyła prawa do ubezpieczenia społecznego (Kisiel i in., 2013). Zmiany te przybliżyły Polskę do rozwiązań systemów zachodnioeuropejskich, przy wprowadzaniu których wykorzystano doświadczenia m.in. niemieckich oraz francuskich ekspertów w tej dziedzinie (Kasa Rolniczego…, 2009). Dzięki temu indywidualni rolnicy w Polsce zostali objęci niezależnym, odrębnym systemem ubezpieczeń społecznych. Warto zaznaczyć, że tylko sześć krajów Unii Europejskiej zdecydowało się na stworzenie odrębnych systemów ubezpieczeniowych dla rolników. Przesłanką do tego, oprócz celów ubezpieczeniowych, jest niewątpliwie realizacja zadań polityki rolnej i społecznej państwa. Te sześć krajów wchodzi w skład tzw. Europejskiej Sieci Rolniczych Systemów Ochrony Społecznej – ENASP (tab. 1) (Pawłowska-Tyszko, 2011).

Przedstawione wyżej systemy ubezpieczenia rolników różnią się m.in. pod względem kręgu osób, do których skierowane jest ubezpieczenie, różnorodnością świadczeń, organizacją oraz finansowaniem. Różnic tych można upatrywać na gruncie historycznym oraz ekonomicznym państw. Uwzględnić należy również ramowe warunki prawne, gospodarcze oraz polityczne (Koch, 2011). Skupiając się na charakterystyce systemu obowiązującego w Polsce, należy przywołać strukturę oraz podstawowe zadania KRUS. Na czele Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stoi prezes powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na podstawie art. 59 ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 r. (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1403). Innymi słowy prezes KRUS

Tabela 1. Kraje należące do Europejskiej Sieci Rolniczych Systemów Ochrony Społecznej
Table 1. Countries belonging to the European Network of Agricultural Social Protection Systems

Kraj Country	Nazwa instytucji odpowiedzialnej za realizację systemu ubezpieczeń Name of the institution responsible for the implementation of the social insurance system	Rok wprowadzenia odrębnego ubezpieczenia dla rolników Year of establishment of the separate insurance for farmers
Austria	SVB (Sozialversicherungsanstalt Der Bauern)	1974
Finlandia	MELA (Maatalousyrittajien Elakelaitos)	1969
Francja	MSA (Mutualite Socjale Agricole)	1945
Grecja	OGA (Organizmoz Georgikon Azfalizeon)	1961
Niemcy	LSV (Die Landwirtschaftlichen Sozialversicherung)	1919
Polska	KRUS (Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agricultural Social Insurance Fund)	1990

Źródło: Pawłowska-Tyszko, 2011.
Source: Pawłowska-Tyszko, 2011.

pełni z urzędu funkcję zarządu Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników pod nadzorem Rady Rolników. Za realizację zadań przydzielonych poszczególnym strukturom Kasy odpowiadają przed prezesem dyrektorzy biur centrali kasy, dyrektorzy oddziałów regionalnych, kierownicy placówek terenowych oraz dyrektorzy innych jednostek organizacyjnych, tj. centrów rehabilitacji rolników i ośrodków rehabilitacyjnych mających status samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej[1]. W związku z powyższym w ramach KRUS wyróżnia się następującą strukturę organizacyjną: centralę, za pośrednictwem której prezes kontroluje działalność podległych 17 jednostek organizacyjnych, 16 oddziałów regionalnych realizujących podstawowe zadania Kasy, 256 placówek terenowych, które odpowiadają za obsługę ubezpieczonych świadczeniobiorców oraz inne jednostki organizacyjne (tj. Centrala Rehabilitacji Rolników oraz Ośrodek Szkoleniowo-Rehabilitacyjny) (Kasa Rolniczego..., 2009). KRUS nie ma wyraźnie zdefiniowanego statusu formalnoprawnego – nie posiada osobowości prawnej, nie jest jednostką budżetową czy funduszem celowym. Problem z określeniem statusu KRUS przekłada się bezpośrednio na sposób pokrywania wydatków związanych z jego funkcjonowaniem – mianowicie w ustawie budżetowej wydatki ujmowane są jako dotacje kierowane do Funduszu Emerytalno-Rentowego oraz Funduszu Prewencji i Rehabilitacji, a także jako transfery na rzecz ludności, mimo że fizycznie strumień środków przeznaczony jest na działalność KRUS (Pawłowska-Tyszko, 2011).

Kluczowe obszary działalności KRUS, zgodnie z art. 62 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, to:

- obsługa ubezpieczonych i świadczeniobiorców w zakresie objęcia ubezpieczeniem składek oraz świadczeń,
- zadania określone w ustawie (tj. w rozdziale 2.2),
- obsługa działań Rady Rolników,
- informowanie osób podległych KRUS o prawach i obowiązkach (wynikających z ustawy) oraz upowszechnianie działalności Kasy (Dz. U. z 2013 r., poz. 1403).

Z przedstawionych obszarów działalności wynikają zadania realizowane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, do których należą: obsługa rolników w sprawach dotyczących obejmowania ubezpieczeniem społecznym rolników i opłacania składek na to ubezpieczenie, przyznawanie i wypłata świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń: emerytalno-rentowego oraz wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego, prowadzenie działalności prewencyjnej na rzecz upowszechniania zasad bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych oraz eliminowania zagrożeń w miejscu pracy i życia rolników, prowadzenie dobrowolnej, nieodpłatnej profilaktyki zdrowotnej oraz rehabilitacji leczniczej dla osób uprawnionych do świadczeń KRUS, zagrożonych niezdolnością do pracy bądź trwale lub okresowo całkowicie niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym, inicjowanie i wspieranie rozwoju ubezpieczeń dobrowolnych. Dodatkowo KRUS realizuje zadania zlecone przez państwo, np. wypłaca krajowe renty strukturalne, świadczenia kombatanckie, obsługuje ubezpieczenia zdrowotne rolników i ich domowników oraz rencistów i emerytów, w tym członków ich rodzin, wspiera ubezpieczenia wzajemne oraz pełni rolę płatnika składek na ubezpieczenia chorobowe do Narodowego Funduszu Zdrowia (Pepliński, 2009).

Warto dodać, że w ramach KRUS istnieją dwa filary ubezpieczeń: ubezpieczenia emerytalno-rentowe oraz ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie (tab. 2), a także dwie formy objęcia ubezpieczeniem: obowiązkowa i dobrowolna (na wniosek) (Pawłowska-Tyszko, 2011).

Cytując Jaskułę (2013), następstwem podlegania ubezpieczeniu społecznemu przez rolników jest obowiązek opłacania przez nich składek. Na rysunku 1 zaprezentowano ich wysokość. Można zauważyć wyraźny trend wzrostowy kwot proporcjonalnie do wielkości posiadanego areału[2].

[1] Pobrane 12 lipca 2014 z: http://www.krus.gov.pl.

[2] Miesięczna wartość składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe wynosi 10% emerytury podstawowej. Natomiast rolnik posiadający obszar użytków rolnych powyżej 50 ha przeliczeniowych i więcej opłaca dodatkową składkę miesięczną na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w następującej wysokości: 12% emerytury podstawowej – jeżeli gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych do 100 ha przeliczeniowych, 24% – przy 100 ha przeliczeniowych do 150 ha przeliczeniowych, 36% – gdy gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 150 ha przeliczeniowych do 300 ha przeliczeniowych oraz 48% emerytury podstawowej – gdy gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 300 ha przeliczeniowych. Natomiast składka na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie za każdą osobę (w tym także za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą) podlegającą temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie ma taką samą wysokość. Źródło: www.krus.gov.pl (31.10.2014 r.).

Tabela 2. Rodzaje ubezpieczeń rolniczych w Polsce
Table 2. Types of agricultural insurances in Poland

Rodzaj Type	Charakterystyka Description	Finansowanie Financing
Ubezpieczenie emerytalno-rentowe Retirement and disability pension insurance	Obowiązkowe ubezpieczenie, finansowanie bieżących świadczeń, tj.: emerytur, rent (z tytułu niezdolności do pracy, szkoleniowej, rodzinnej, emerytura i renta sprzed reformy 1.01.1991 r.), dodatki, m.in.: pielęgnacyjne, dla sieroty, zasiłek pogrzebowy Compulsory insurance, financing benefits paid on an ongoing basis, i.e. retirement pensions, disability pensions (pension due to incapacity for work, training, family (survivors insurance) pension, retirement and disability pension under the system (applicable before the reform of 01.01.1991), allowances including attendance allowance, orphan allowance, funeral allowance	FER – przychody z budżetu państwa uzupełniane ze składek ubezpieczonych rolników FER (Retirement and Disability Pension Fund) – revenue from the governmental budget plus contributions from insured farmers
Ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie Accident insurance, sickness insurance, maternity insurance	Jednorazowe odszkodowanie/świadczenie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, śmierci na skutek wypadku przy pracy rolniczej lub choroby zawodowej; zasiłek chorobowy i macierzyński A single compensation/benefit for permanent or long-term injury or death due to an agricultural work accident or occupational disease; sickness allowance and maternity allowance	Ze składek rolników gromadzonych i zarządzanych przez Fundusz Składkowy From farmers' contributions collected and managed by the Contribution Fund

Źródło: opracowanie własne na podstawie Pawłowska-Tyszko (2011), Adamowicz (2002), Szyburska-Walczak (2012).
Source: own elaboration based on Pawłowska-Tyszko (2011), Adamowicz (2002), Szyburska-Walczak (2012).

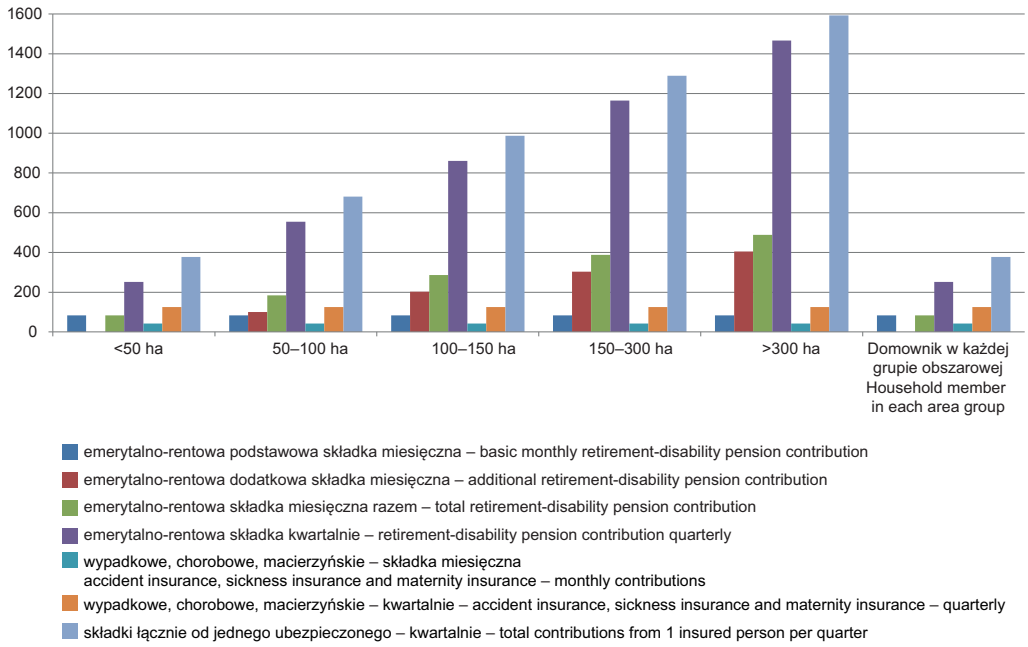

Rys. 1. Poziom składek na ubezpieczenie społeczne rolników
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KRUS.
Fig. 1. Level of social security contribution for farmers
Source: own elaboration based on KRUS data.

OCENA DZIAŁALNOŚCI KRUS W ŚWIETLE BADAŃ WŁASNYCH

Badaniem ankietowym objęto 82 rolników z powiatu przasnyskiego zarejestrowanych w KRUS. Najliczniejszą grupę (37,80%) stanowiły osoby z grupy wiekowej 25–40 lat oraz 41–55 (32,93%) i 56–64 lat (19,51%). Liczebność w poszczególnych grupach wiekowych maleje proporcjonalnie do wzrostu wieku ankietowanych. Największą różnicę w udziale świadczeniobiorców można zauważyć między grupą wiekową 56–64 lata a grupą powyżej 64 lat. Jest to związane z warunkami przejścia na tzw. rentę strukturalną. Zgodnie z Ustawą o rentach strukturalnych w rolnictwie z dnia 26 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z dnia 26 maja 2001 r.) o ww. rentę może ubiegać się osoba, która m.in.: ma ukończone 55 lat, lecz nie osiągnęła 60 lat, jeżeli jest kobietą, albo ma ukończone 60 lat, lecz nie osiągnęła 65 lat, jeżeli jest mężczyzną, oraz podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu określonemu w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników przez okres wymagany do uzyskania emerytury rolniczej z chwilą ukończenia 55 lat, jeżeli jest kobietą, lub 60 lat, jeżeli jest mężczyzną. Największy odsetek osób objętych badaniem legitymował się wykształceniem rolniczym (zawodowym, średnim, wyższym) – 54,89%. Natomiast pozostałe osoby miały inne wykształcenie.

Na postrzeganie funkcjonowania KRUS niewątpliwie może mieć wpływ wielkość posiadanego areału,

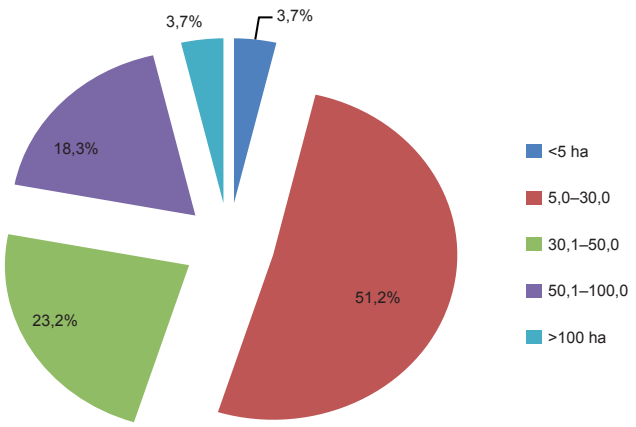

Rys. 2. Powierzchnia gospodarstw rolnych (%)
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.
Fig. 2. Area of agricultural farms (%)
Source: elaboration based on own research.

jak wynika bowiem z wcześniejszej części publikacji (rys. 1), wysokość składek wzrasta odpowiednio do wielkości gospodarstwa wyrażonej w ha. Na rysunku 2 przedstawiono powierzchnię badanych gospodarstw.

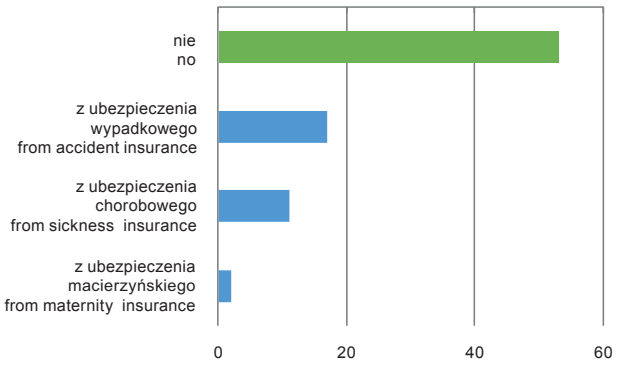

Rys. 3. Pobieranie świadczeń z KRUS przez badanych w przeszłości (w %)
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.
Fig. 3. Absorption of KRUS (ASIF) benefits among examined farmers in the past (in %)
Source: elaboration based on own research.

W powiecie przasnyskim, podobnie jak w całej Polsce, dominują gospodarstwa małopowierzchniowe. Prawie 55% ankietowanych osiąga dochody z tytułu uprawy 30 ha ziemi i mniej. Gospodarstwa rolne o powierzchni od 30,1 do 50,0 ha posiada jedynie 23,2% badanych. Oznacza to, że 64 respondentów w przeprowadzonym badaniu było objętych składką kwartalną w wysokości 10% emerytury podstawowej.

W celu jak najefektywniejszej oceny działalności KRUS oraz diagnozy potrzeby jego reformy zapytano rolników o korzystanie ze świadczeń w przeszłości (rys. 3). W grupie badanych płatników 30 z nich pobierało świadczenia z KRUS, co stanowiło nieco ponad 36% ogółu. Najczęściej było to świadczenie z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym (20,5%), a także ubezpieczenie chorobowe (13,2%). Natomiast z ubezpieczenia macierzyńskiego skorzystały jedynie dwie ankietowane.

Jak wspomniano we wstępie artykułu, dopłaty do działalności KRUS z budżetu państwa wywołują liczne kontrowersje. Politycy zastanawiają się, jak ograniczyć wsparcie finansowe państwa. W związku z powyższym zapytano rolników, jak według nich powinna

być mierzona wysokość składki kwartalnej płaconej do KRUS (rys. 4).

Z danych przedstawionych na rysunku wynika, że najczęściej wybieraną kategorią (34,4%) była powierzchnia posiadanego gospodarstwa rolnego, co oznacza, że obecny system wyliczenia składki odpowiada płatnikom. Posiadany areał oraz wysokość dochodu na 1 osobę ubezpieczoną w KRUS, która wskazana została przez 22,7% ankietowanych, były najczęściej wybieranymi rozwiązaniami wśród zaproponowanych. Takie podejście pokazuje, że rolnicy chcą być traktowani indywidualnie, a zarazem sprawiedliwie – by składki zbytnio nie obciążały ich finansowo. Stan ten znajduje potwierdzenie w postawieniu na dalszych miejscach głównego kierunku prowadzonej produkcji rolniczej oraz wieku płatnika przystępującego do ubezpieczenia (odpowiednio 8,6 i 7,0%), czyli kategorii bardzo ogólnie odnoszących się do ubezpieczonego.

Kolejnym badanym aspektem było określenie przez płatników preferowanych sposobów zwiększenia środków finansowych KRUS. Wyniki zostały zaprezentowane na rysunku 5, z którego wynika, że państwo odgrywa bardzo dużą rolę w finansowaniu świadczeń z Kasy. Na podstawie odpowiedzi można stwierdzić, że największe nadzieje pod względem zwiększenia zasobów finansowych jednostki płatnicy w dalszym ciągu pokładają w rządzie. Aż 42,7% respondentów uważa, że najlepszym rozwiązaniem będzie zwiększenie wsparcia ze strony państwa.

Warto dodać, że 6 na 10 badanych to właściciele gospodarstw rolnych poniżej 30 ha, którzy opłacają składki do KRUS przez co najmniej 10 lat. Wśród badanych płatników znalazły się jednak głosy za podniesieniem składek od tzw. dwuzawodowców (26,8%). Opinia ta mogła być podyktowana niezadowoleniem społecznym wynikającym z tego, że osoby mające drugie źródło dochodów opłacają takie same składki jak pozostali rolnicy. Co czwarty ankietowany opowiedział się za podwyższeniem opłat dla nowych ubezpieczonych.

Respondenci zostali zapytani również o zadowolenie z funkcjonowania Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (rys. 6). Analizując odpowiedzi, w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na dominację negatywnych opinii. Nie można jednoznacznie stwierdzić, który z wymienionych elementów systemu jest dla płatników najbardziej uciążliwy, gdyż odsetek wskazań jest zbliżony (mieści się w granicach 18,5–19,6%, ze wskazaniem na zbyt wysokie składki). Wszystkie zaproponowane w kwestionariuszu odpowiedzi odnosiły się do kwestii finansowych. Jest to związane z problemami, z jakimi boryka się obecnie badana instytucja. Negatywnie o funkcjonowaniu Kasy wypowiedziało się 53,7% badanych, z czego 38,6% to osoby, które korzystały kiedyś ze świadczeń. Można tu zauważyć jedną zależność: im dłuższy okres ubezpieczenia w systemie rolniczym, tym więcej negatywnych opinii. Tak ukształtowane stanowiska mogą wynikać z faktu, że rolnicy z biegiem lat dostrzegają coraz więcej nieprawidłowości w systemie.

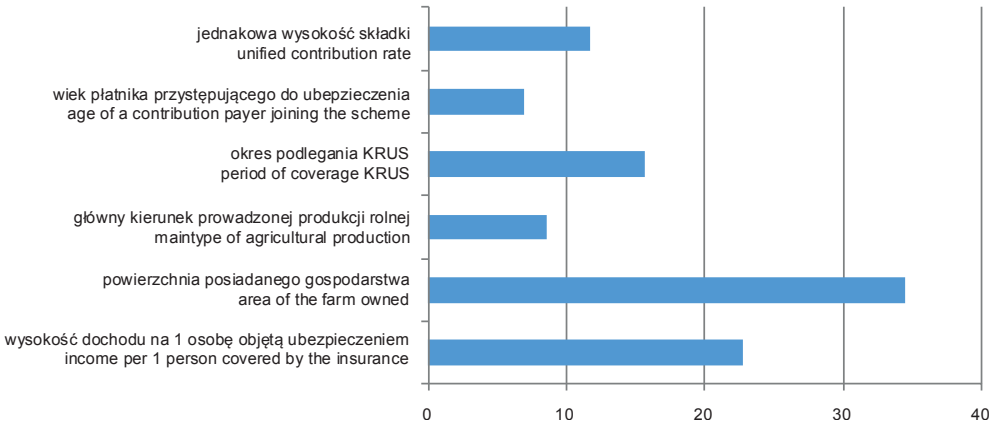

Rys. 4. Preferowana podstawa wysokości składki kwartalnej wg ankietowanych (w %)
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.
Fig. 4. Amount of quarterly contribution basis as preferred by the respondents (in %)
Source: own elaboration based on author's research.

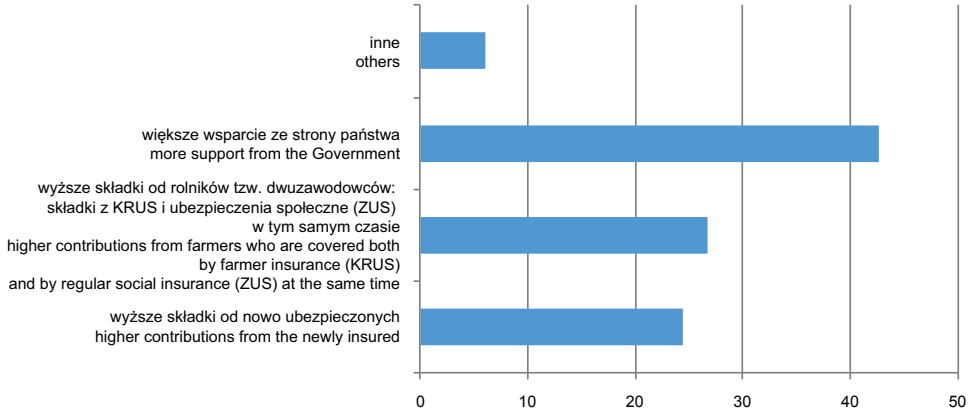

Rys. 5. Preferowane sposoby zwiększenia środków finansowych KRUS (w %)
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.
Fig. 5. Preferred ways to increase financial resources of KRUS (in %)
Source: own elaboration based on author's research.

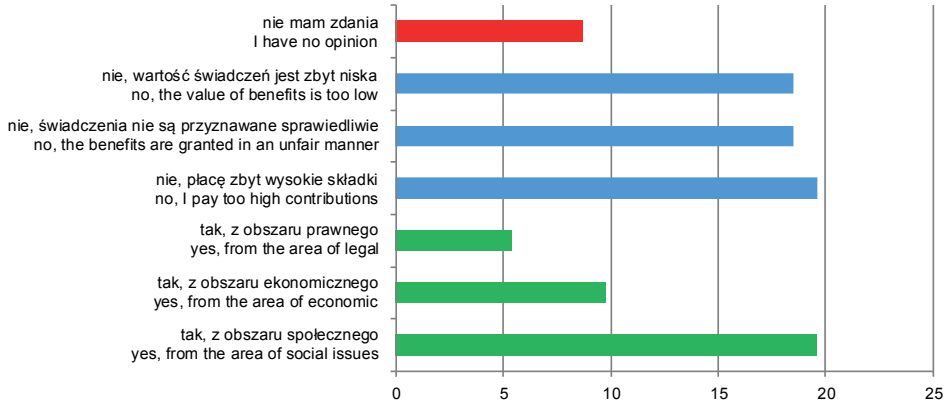

Rys. 6. Satysfakcja z funkcjonowania KRUS (w %)
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.
Fig. 6. Satisfaction from the functioning of the KRUS (in %)
Source: own elaboration based on author's research.

WNIOSKI

1. Mimo wielu zastrzeżeń do funkcjonowania rolniczego systemu ubezpieczeniowego rolnicy zdecydowanie popierają utrzymanie KRUS w Polsce. Takie zdanie wyraziło 73,2% badanych, dla których oddzielny system jest formą ochrony ze strony państwa. Choć Kasa dostosowuje się do potrzeb rolnictwa oraz jego specyficznego charakteru, przeważa niezadowolenie z jej działalności.

2. Samo istnienie KRUS nie wystarczy. Społeczne przekonanie do reformy rolniczego ubezpieczenia społecznego znalazło poparcie także wśród badanych rolników. Za zmianami systemu opowiedziało się 45,1% ankietowanych. Ich propozycje odnosiły się głównie do kwestii finansowych, co ma związek z brakiem satysfakcji z wysokości pobieranych w przeszłości świadczeń, które zdaniem ankietowanych nie były adekwatne do wysokości płaconych przez nich składek.

3. Mówiąc o reformie systemu ubezpieczeń, płatnicy wskazali obszary, w których zmiany powinny być wprowadzone w pierwszej kolejności. Najwięcej zastrzeżeń mieli badani do mechanizmu naliczania wysokości składek. Prawie 54% rolników preferuje bardziej indywidualne podejście w ustalaniu tej opłaty – dominowało

przekonanie o uzależnieniu jej od wysokości dochodu przypadającego na 1 osobę ubezpieczoną w KRUS. Jedynie co trzeci ankietowany jest zadowolony z sytemu, przedkładając go nad inne warianty.

4. Adekwatnie do wskazanych przez ankietowanych propozycji zmian (co oznaczało niezadowolenie z obowiązujących zasad funkcjonowania systemu) 53,7% badanych nie jest zadowolonych z działania Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Nie można jednoznacznie ocenić rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Analizując wyniki badań, można wywnioskować, że funkcjonowanie tej instytucji jest konieczne. Niezbędne są jednak reformy, aby system ten nie był wykorzystywany przez osoby prowadzące działalność gospodarczą do płacenia niższych składek. Konieczne jest usunięcie istniejących luk w prawie. Tego rodzaju postępowanie przyczyni się do zwiększenia zaufania do KRUS nie tylko ze strony płatników, ale i całego społeczeństwa.

LITERATURA

Duczkowska-Małysz, K., Duczkowska-Piasecka, M. (2008). Raport w sprawie KRUS (s. 3). Warszawa: BCC.

Jaskuła, W. (2011). Finansowanie składki na fundusz emerytalno-rentowy przez budżet państwa. W: Ubezp. Roln. Mat. Stud., 49, 45–68.

KRUS (2009). Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Informacje podstawowe. Warszawa: KRUS.

Kisiel, R., Jakubowska, K., Królik, I. (2013). Znaczenie i przyszłość Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w polskim rolnictwie. W: Ubezp. Roln. Mat. Stud., 49, 25–44.

Koch, E. (2011). Aspekte der Agrarsozialversicherungssysteme in Europa. W: Soziale Sicherheit in der Landwirtschaft 2, 171–172.

Adamowicz M. (red.). (2002). Ubezpieczenia społeczne: wieś i rolnictwo. Warszawa: Wyd. SGGW.

Pawłowska-Tyszko, J. (2011). Zmiany systemu ubezpieczeń społecznych rolników a finanse państwa. Warszawa: IERiGŻ.

Pepliński, B. (2009). Agrobiznes. Podstawa ekonomiki. Warszawa: WSiP.

Podstawka, M., Gołasa, P. (2011). Ubezpieczenie społeczne i opodatkowanie działalności rolniczej, stan obecny i perspektywy zmian. W: Ubezp. Roln. Mat. Stud., 40, 30–45.

Szyburska-Walczak, G. (2011). Ubezpieczenia społeczne. Repetytorium. Warszawa: Lex a Wolters Kluwer business.

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników. Dz.U. z 2013 r., poz. 1403.

www.krus.gov.pl

EVALUATION OF THE ACTIVITIES OF THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND (KRUS) ACCORDING TO THE OPINIONS OF THE INSURED FROM THE COUNTY OF PRZASNYSZ

Summary. The aim of the work is to present the economic situation of the Agricultural Social Insurance Fund (KRUS) and to evaluate its activities from the perspective of the farmers insured in it from the area of the County of Przasnysz. For that purpose the data gathered by the KRUS and the results of the survey conducted in 2012 covering 82 insured farmers were used. Disappointment with the currently functioning system of agricultural social insurance was declared by as many as 53.7% of the respondents. This is not equivalent to willingness to liquidate that institution. To the contrary, 73.2% of the respondents see the need for existence of a separate insurance system highlighting at the same time the necessity for upgrading it (45.1%). The changes should not involve intervention of the State in the financial aspects of the KRUS but the mechanisms of computing the contributions or early retirement pensions for farmers. On numerous occasions the respondents presented arguments concerning inadequacy of the level of contributions paid to the level of benefits received.

Key words: insurance, agriculture, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, reforms

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 28.04.2015

Do cytowania – For citation

Kisiel, R., Dołęgowska, D., Majewska, K. (2015). Ocena działalności Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w opinii ubezpieczonych z powiatu przasnyskiego. J. Agribus. Rural Dev., 2(36), 237–244. DOI: 10.17306/JARD.2015.25